

631
Cereks, F.F.

ZA FB
R 216347

[Vārs, Fridrihs Daniels] Huk.

Kartopela dārzs ...

R., 1790.

631

[Cekels, Francis Johans]]

Kartoppelu Dabrs

fo tapebz,

lai

mihli Widsemmes Latweeschi ne wairs
us preefschu grubtu Baddu
zeesch,

weens no wiinu ustizzameem

Dsihwes Beedreem

schē

Kakstös stahda.

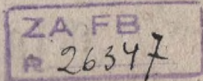
1790.

Rigā,

Drikkehts no Julius Conrad Daniel Müller.

Diszeet mann, Widsemmes Lautini, juhs
Latweeschi, manni Sirdsmiht!
Gauschas Sirds Sahpes fremtuschas mannu
Sirdi, juhsu Baddu, juhsu Truhkumus
isgahjuschos Gaddos redsoht!
Woi ne isdsinnat jau pehdigus Lohpus
pehz Pahredoschanas? isderwat wiffas farwas
Drehbes, pohstiat gluschi farvus Zeemus,
tif gribbedami few un farvus Behrnus
no Badda Nahwes gleht!
Zeenigi Kungi dewe mums Labbibas
pafilnam, taf wifs-tas ne bihi gann
preeksch Saines, Behrneem, Sirgeem
un Lohpeem.

Was jums tad wehl no Labbibas at-
litte, pee tahs behrat juhs Papardus,
Ufchnes, is Mescheem daschkahrtigas
Sahles, Lappas, Bellawas un wiffadas
jums it kaitigas Leetas. Za Maisse, fo
no

no fahm zeppat, ne turreja fohpa, ne
 bes Schauschalalm un Reebshanas
 Nuttè bihi nemmama, ne mas preefsch
 juhfu Gekschalm wesselig: Gullas ween
 padarrija jums ta, un juhfu Sebergas
 peemettahs turflabt ir juhfu Nahburgeem
 zaur wissahm Walsstehm! Rà bihi tam
 zittadi buht? Zaurahm Deenahm apfahrt
 wasajshas juhfu Seewischkas, wiss ne
 derrigakas Sahles talihds kà plaukuschas
 is Semmes, peepuhze un eejauze pabrih-
 scham ar Uhdni bes Nisdarrru ir bes
 wissu kahdu Miltumu: Mahjäs Laudis
 prassija ehst; Behrnini brehze pehz Mai-
 ses, tad scho sawu Sautu zehlat winneem
 preefscha. Kahdu Spehfu dabbuiat no
 schahs Barribas? Ismehr deti, nobah-
 lejuschi un peekuffuschi wilkatees wissos
 Darbös.

Alf.

Alf Bai!

Dits wissu sawu Sehflu Pawassarà
 apehdis, staigaja schurp un turp pehz
 Sehklas, Scheblastibu wissu pehz sa-
 gaidija is Kungu Klehts; bet ne atradde
 ir tur wairs kahdu Paligu. Bajuhgi
 pakritte, un daschu Semmes Gabbalu
 atstahjat ne isstrahdatu pareisi, jeb
 pawissam ne apsehtu. Tè nopuhdamees
 essat behdajshees: "Rà buhs ar mann
 "un manneem Behrneem, ne sawus
 "Parradus warreschu atdoht, fo no
 "Muishas aisnehm, tas pats Bads
 "buh mann aisween, kà bihijs, tuksch
 "palikschu."

Juhs Rabbadsini! Dsihwes Beedri,
 manni paschi Mihli! es kahroju, jums
 palihdseht, dsennohs juhs un juhfu
 Behznahkamus no wissas Badda Mehr-
 deschanas wissai aissahrgah. Pa-
 teefigi runnaju ar jums, es esmu bes-
 wiltias

wiltigs Latweeschu Draugs, libds ar
jums dsihwoju muhsu Tehwa Semme.
Luhdsami, klausait mannu mihtligu
Luhgschanu! woi ne patiktu jums tad
jelle kahdu labbu Padohmu no mann
sanemt?

Juhs taf essat Zilweki, zilwehziga
Girds, schehliga pret few un saweem
Behrneem, kustahs eeksch jums. Tad
nu es, juhsu ustizzams Dsihwesbeedris
peeluhgdams luhdsu juhs:

Stahdait Kartoppeles!

Ja juhs ar labbu Prahtu scho mannu
mihtligu Padohmu peenemseet, nu-
deen! tad aistrenkseet juhs sawas
ruhftas Maifes Behdas, un smaggu
Badda, Zeeschanu no few un teem
Sawejeem.

Muhsu Patwalditaja Kei serenne,
fa ir zitti augsti Waldineeki irr jau
schohs

1
schohs Semmes August saweem Ap-
patschneekem pehz Usturru un par
Labbu tahdas Weetas likkuschi stahdiht,
kur nekahda zitta Labbiba isdewahs.
Jaudaschas Mallas irr redsams preeksch
Uzzim, fa tik un tik dauds Eedsihwotaji
sawu Bahrtikschanu un Pa-ehschanu no
scheem Augleem irr dabbuschi. Talibds
dauds no schahs Widsemmes Laudim
baggatu Swehtibu sakrahjuschees no
scheem Augleem; bet kaut arr winnu
Gahrdumus baudischi, tik wehl ne to
ihstenu Labbumu no winneem ismanni-
schi. Woi ir ne Kungi schohs August
us saweem Galdecem zeeni? woi ne proht
zitta Muishas Saine, kahdas Kartop-
peles smeekigas un gaufigas?

Pee scheem Augleem ne Semmes
ne Darba dauds waijaga, jo tee wairo-
jahs pa Pulkeem un isdohd gann driht
tahdu paschu miltainu Usturru, fa
Labbiba zitta.

8
Klausaitees tadeht, fo es pats
Semmi kohpdams esnu wehra lizzis
un jums par Labbu, par Usmohdina-
schanu stabstu.

Papreefsch.

Rur juhs weenu Seeku Rudsu sehjat,
tur warrat peez ir fesch Puhrus Kar-
toppeles isstahdiht. Sliktakos Gaddos
no winneem aston ir diwpatfmit, labbos
Gaddos pabrihscham a st o n = patfmit,
diwidesmit ir diwidesmit peez reis wai-
rak atdabbuht. Labs Sainneeks war-
rehs pee tahdas Isstahdischanas ja ne
wairak tak peezdesmit, eefsch augligeem
Paikeem wehl wairak ne ka simts Puh-
rus zerreht. Ta buhs tam tur dauds
wairak Mantas, ne ka winsch eefsch ta
pascha Semmes Gabbala no zittas Lab-
bibas buhtu eefstrahdajees.

2. Kurram

2.

Rurrain Sainneekam nahsees tas
gruht, ja ir kahdu Dallinu no sawa
Dahrsa pehz tam noleek un pehz no
sawa Tihruna pa Gabbalinu tik dauds
nonemin, ka peez jeb fesch Puhrus warr
isstahdiht. Labbak derr Kartoppelehm
mella Smilts-Semme, ne par leeku
flapja bet lihdsena. Eefsch Mahla ne
auglojahs tik dauds. Kartoppeles warr
ikgaddos us tahs paschas Weetas stab-
diht, ja tik ta Semme ikohtra jeb iktre-
schâ Ruddeni apfuhdota teek.

3.

Rartoppelu Semmei buhs it smalkai
un tik dsilli apstrahdatai tapt, zik ta
labba augliga Semme to isness, ka tee
mihksti Usni jo labbak warr Semme
isplahitees.

4. Labbi

4.

Labbi darriseet juhs, kad tà lihd̄s ka Semme sah̄t silti mestees, Kartoppeles isstahdat: bes tam ilgi, kamehr tahs dihgst is Semmes. Wislabban, kad tahs tà teef stahditas: Geesch tahs weenas Waggas ais Arkli tuhliht Kartoppeles jamett weena Pehda Tahumã, Sprihdi Dillumã. Kad atkal ohtru Waggu atpakkat dsenn, tad eefsch schahs ohtras Waggas nekahdas jastahda. Bet ta ohtra Wagga aisklahj allasch to pirmu un tà pehz Reises jo prohjam.

5.

Sinnams: no leelahm Kartoppelehm rohdahs atkal leelas. Bet juhs warrat arr tahs leelas stahdijamas Kartoppeles, kad tahs stahdat, us diwi, trim jeb tschettrahm Dallahm pubschu greeft; tad teef jum̄s wairak Gehlas: bet sargai-tees,

tees, ka Usnu Beetas ne lihd̄s pahrschellat. Diwejadas irr tahs Kartoppeles, farkanas un baltas. Baltas irr miltigakas, arridsan gaufigakas ne ka farkanas.

6.

Kad Kartoppeles wiffas pah̄r Semmi weenas Sprihdes Augstumã irr usdihguschas; tad teef tahs apfistas ar tahdu plattu Delfi, kahda Muhrneekeem Kelle irr. Schigli un lehti warr to ir Behrni, kad tohs pamahza, padarriht un ikfurã Muischã warrat to list rahditees.

7.

Usrakt warr Kartoppeles ap Miffela Laiku, jeb, ja silt̄s Laiks pastahw, weh-laki. Kad tahs eefsch mehrena Siltu, ma apschuuschas, tad warr winnas wislabba

wisslabbat par Seemu eeksch Bagrab-
beem un Beddrehm, ka Salna winnas
ne aishnem, eeksch wezzeem Kohkutrau-
feem jeb fasisteem Galdeem bes Smiltim
glabbah: ta buhs winnas Pawassarâ
tik pat labbas, ka kad winnas usrafke.

8.

Es ne gribbu jums plaschi istulkohf,
zik gahrdas Maltihfes zeenigi Kungi
no scheem Mogleem Sew leek fataisihf,
bet tik panehnees jums rahdiht, ka juhs
ar teem pascheem warrat no Badda un
Maifestruhfunneem glehbtees.

Glihfschi apskallojeet puff Puhru
Kartoppeles, nowahrait tahs, saberseet
tahs labbi un eeschuhrehjeet winnas ar
zettortu Dalku no Puhra Rudsu Miltu,
mihzait scho Mihklu ka zittu Maiss,
peederrigâ Laika ar Milteem. Ta buhs
jums wissgahrdaka, smeekfigaka Maife,
kas ilgi mihksta paliks.

Baddu

Baddu Laikôs warrat juhs ir wai-
raf Kartoppelu flahf nemt un ne wairs
speedihf juhs tahds gruhfs Bads, ka
jums Bellamas jeb Mescha Sables buhtu
ja-ehd. Urridsan pee wissa zitta Eh-
deena, pee jauneem jeb skahbeem Kah-
pohsteem, pee Puttras, Sirneem, Pup-
pahn warr Kartoppeles flahf wahriht
un ne waijadsehs tik dauds Maifes teh-
reht. Teescham juhsu Behrni ehdihs
labbi wahritu jeb Belnôs zeptu Kartop-
peli mihlak ne ka Maifes Reezeenu. Kad-
dinajeet tik winnas, ka aishween Kartop-
peles ehd, kad gann drihf apklusinafeet
samu mihku Behrnu Brehfschanu un
Waimanas.

Labbi tapatt nowahrait un isdse-
fejeet Kartoppeles un leekat tahs eeksch
ruhguschu Peenu, kad buhs jums ar
smeekfigs un mihligs Ehdeens.

Ta

Ta buhschu es juhs pahrelezinajis,
 ka Kartoppeles juhsu Maisestruhsumus
 un leelu Baddu no jumns gluschi atschirs,
 ja juhs tif no tahm labbu Pultu us
 dauds daschadu Wisfi zeeniseet un
 bruhfeseet.

Turflaht Pilsfahneeki pivks lab-
 prahnt no jumns, kas jumns no Kartoppe-
 lehm atleek. Tad buhs jumns wehl dasch
 Wehrdinsch Rohka pehz zittahm juhsu
 Mahias Baijadstbahm. Ja Deews juhs
 wairak ar Labbibas apfwehti; tad war-
 rehseet tahs atlekamas Kartoppeles sa-
 weem Lohpeem, Zuhfahm un Putneem
 isdoht, tohs warr ta labbi audsinahnt ar
 wahritahm un sakappatahm Kartoppe-
 lehm, un ja druzin Miltu flahnt leek,
 barrojahs tee jo schiglak.

9.

Ne kaweseetees tad, bet steigtin steid-
 seetees, Mihiti Latweeschi. Sabzeet
 nahfoscheem Pawassareem weenu Seeku
 jeb Puss Puhru Kartoppeles juhsu
 Dahrsos stahdiht un peetaupat tahs
 pirmâ Ruddeni, tad eenahfseet juhs tif
 dauds, ka itgaddos peez jeb fesch Puhrus
 pehz Sehklas warreseet us preetsch at,
 list un paglabbaht.

Kartopples Augli irr teem dahwati
 Kas pee Kehl'niu irr muddigi.
 Litres Seedd's Meddu kalassa,
 La no Kehl'niu nahks tew Gudrika.
 Studra frahi us Seemu Barribu:
 Krahji Tu sew labbi daudj Kartoppelu.

1 reis	1 irr	1	5 reis	5 irr	25
2 reis	2 irr	4	5 reis	6 irr	30
2 reis	3 irr	6	5 reis	7 irr	35
2 reis	4 irr	8	5 reis	8 irr	40
2 reis	5 irr	10	5 reis	9 irr	45
2 reis	6 irr	12	5 reis	10 irr	50
2 reis	7 irr	14			
2 reis	8 irr	16	6 reis	6 irr	36
2 reis	9 irr	18	6 reis	7 irr	42
2 reis	10 irr	20	6 reis	8 irr	48
			6 reis	9 irr	54
3 reis	3 irr	9	6 reis	10 irr	60
3 reis	4 irr	12			
3 reis	5 irr	15	7 reis	7 irr	49
3 reis	6 irr	18	7 reis	8 irr	56
3 reis	7 irr	21	7 reis	9 irr	63
3 reis	8 irr	24	7 reis	10 irr	70
3 reis	9 irr	27			
3 reis	10 irr	30	8 reis	8 irr	64
			8 reis	9 irr	72
4 reis	4 irr	16	8 reis	10 irr	80
4 reis	5 irr	20			
4 reis	6 irr	24	9 reis	9 irr	81
4 reis	7 irr	28	9 reis	10 irr	90
4 reis	8 irr	32			
4 reis	9 irr	36	10 reis	10 irr	100
4 reis	10 irr	40	10 reis	100 irr	1000